

НЕОФИЦИАЛЕН ПРЕВОД

**Превенция на първичната форма на насилие към децата:
изоставянето при раждане**

Резолюция 1624 от 2008 г.

1. Парламентарната асамблея е наясно, че изоставянето на деца, в частност – на новородени, винаги е съществувало и винаги ще го има. Винаги ще има майки в затруднено положение, които да смятат, че имат достатъчно основания да изоставят децата си при раждане (нежелана бременност, извънбрачно забременяване или забременяване в ранна възраст, живеене в бедност, наличие на ХИВ/СПИН заболяване, и др.). В миналото някои източноевропейски държави са прилагали политики, насочени към институционализирането на изоставени бебета, както и окуражаване на родителите, които изпитват затруднения, да оставят децата си на грижите на държавата; следи от тези политики могат да се открият в нагласите на обществото и на персонала в родилните отделения към болниците.
2. Въпреки всичко, Асамблеята е обезпокоена, тъй като днес, за съжаление, сме далеч от предотвратяване изоставянето на деца. Поради финансови затруднения, бедност и ХИВ/СПИН, в страните от централна и източна Европа продължава да има голям процент изоставяния на новородени – което се наблюдава и в страни от западна Европа, макар далеч не в същите мащаби.
3. Асамблеята отбелязва още, че данните по въпроса са малко. За да се вземат необходимите мерки, се налага проблемът първо да бъде прецизно остойностен, по-точно с разбивки на данните за изоставените бебета по пол. Също така се налага да бъде идентифициран с максимална точност профила на майката, която би изоставила детето си. В Западна Европа повечето случаи с изоставени деца вероятно ще бъдат причинени от много млади жени-майки, които нямат независим живот (дошли от чужбина, нелегални имигранти или проституиращи).
4. Асамблеята отбелязва, че осиновяването се е превърнало в търговска дейност и че недостигът на бебета за осиновяване в западна Европа само е влошило нещата. Осиновяването е силно свързано както с изоставянето, така и с трафика на деца. Неправителствените организации често негодуват срещу липсата на достатъчно информираност на майките в затруднено положение относно възможностите пред тях и относно факта, че тяхната уязвимост е манипулирана с цел те да бъдат убедени да изоставят новородените си деца.
5. Изоставянето на деца при раждането е сложен проблем, който засяга не само правата на майката, но и тези на детето и бащата. Невъзможно е в днешно време да се пренебрегват правата на децата и в частност - на правото на живот в семейна среда и правото на децата да узнаят произхода си; не по-малко трудно е да се пренебрегват и правата на бащите.

6. Асамблеята отбелязва, че в момента в Европа и по света ставаме свидетели на връщане на средновековната система за спорното изоставяне на деца в обществени институции, в които съществуват специални места за тази цел. В много случаи, изоставянето на деца се счита за престъпление, като според някои хора, системата за изоставяне на децата в обществени институции със специални места за тази цел подтиква към престъпление и сменя отговорността на майките. Привържениците на тази система обаче смятат, че въвеждането ѝ в обща употреба ще намали броя на абортите, детеубийствата, лошото отношение и изоставянето на бебета на публични места, което ще даде и възможност децата да бъдат осиновени.
7. Изоставянето на новородени деца, според Асамблеята, неминуемо повдига въпроса за достъпа на мъжете и жените, и особено мигрантите, до услуги и права, свързани със сексуалното и репродуктивно здраве. Дори в страните, където е разрешено доброволното прекъсване на бременността, извършването на аборт е свързано с безброй административни формалности, създаващи пречки пред много жени в затруднено положение.
8. Асамблеята твърдо отстоява позицията си за подкрепа на деинституционализацията на изоставени деца и дава приоритет на предоставянето на алтернативни и семеен тип грижи за деца. Също така, отстоява позицията за превес на националното осиновяване над международното.
9. Асамблеята призовава държавите-членки на Съвета към следното:
 - 9.1. да поставят в центъра на семейните си политики един неприкосновен и отличителен принцип, а именно - уважение правата на децата и по-конкретно на правото им да живеят със своите семейства и да знаят какъв е техния произход, което е фундаментално човешко право и е критично за тяхното развитие;
 - 9.2. да осигуряват подкрепа за бременните жени и младите майки и бащи чрез мерки, които включват медико-социално проследяване на бременността, защита от вируса на СПИН/ХИВ и предотвратяване предаването му от майката на детето, недопускане разделянето на майката и детето след раждането, както и следродилна здравна и социална подкрепа за майката, бащата и детето;
 - 9.3. да имат предвид финансовото бреме, което раждането на дете създава за семействата или самотните майки;
 - 9.4. да се признава пълното право на жените свободно да избират своята бременност, което означава законни и достъпни услуги и права, свързани със сексуалното и репродуктивно здраве;
 - 9.5. да обърнат специално внимание на особено уязвимите групи млади момичета и жени, като напр. жени-мигранти, жени с вируса на ХИВ/СПИН и жени от малцинствата.
10. Държавите-членки се призовават да структурират една проактивна политика за превенция на изоставянето на новородени, която да:

- 10.1. да забранява всякакво подстрекаване или натиск, които се оказват върху майките от медицинския и парамедицинския персонал или правителствените структури, за да изоставят децата си;
- 10.2. да възпрепятства подхвърлянето на бебетата при изоставяне, което създава риск за живота им, като се предприемат подходящи мерки като напр. улесняване на достъпа (до болнични заведения);
- 10.3. да осъществява превенция на ранната и нежелана бременност чрез предоставянето на информация и сексуална култура за момичетата и момчетата, особено в училищата;
- 10.4. да осигурява за майките, най-вече тези от уязвимите групи, както и за бащите достатъчно информация относно всички възможности те да получат подкрепа, особено финансова, за да могат да се справят с допълнителните разходи по грижата за едно дете;
- 10.5. да съдейства за основаването и развиването на центрове за грижа и временно пребиваване за майки и техните деца.
11. Държавите-членки на Съвета на Европа трябва да настояват майките да разкриват своята самоличност, но в същото време трябва да се въведат и възможности за поверително раждане под закрила. Децата не бива да бъдат лишавани от правото да знаят какъв е техния произход и би трябвало да могат да се възползват от това свое право още преди да са навършили пълнолетие.
12. С цел противодействие на трафика на новородени, Асамблеята препоръчва регистрирането при раждане на всички деца да бъде задължение за всички родители и да бъде освободено от всякакви такси; такова регистриране може да бъде стимулирано чрез мерки като напр. изплащане на /еднократна/ помощ-премия при раждане на дете.
13. Асамблеята призовава страните-членки да въведат прозрачни процедури при предоставянето на новородени бебета за национално и международно осиновяване; на майките трябва да се дава достатъчно време за размисъл, като при възможност трябва да се търси и съгласието на бащата; прибягването до национално или международно осиновяване не бива да бъде пречка или забрана за детето да разбере истинския си произход.
14. И накрая, Асамблеята смята, че би било провал за всяка държава-членка на Съвета на Европа, която не възприеме политики, предоставящи на всяко дете, независимо от местоживеенето или произхода му, възможността за пълноценно и цялостно развитие. Всяка държава трябва да има задължението да гарантира пребиваването на всяко дете на сигурно място в семейството му, в приемно семейство или при осиновители; не бива нито едно дете без причина да бъде в ситуация на опасност, ако има условия за образование, здраве и общо социално развитие. Провалът в това отношение би бил позорен за конкретната страна от гледна точка на членството ѝ в Съвета на Европа. Съветът на Европа като цяло трябва да се стреми да гарантира изпълнението на ангажиментите на всяка държава по отношение на децата и е необходимо да има периодична отчетност до Асамблеята относно изпълнението на задълженията на всяка държава-членка.